

ECONOMIA ■

L'atur ha crescut de manera sobtada entre el col·lectiu de majors de 50 anys

EDUCACIÓ ■

Alguns consells per escollir la millor joguina per als fills

EL

MAGAZÍN

Núm. 305

Divendres, 1 de desembre de 2023

RAÜL ROMEVA

"Molts dels meus valors els he après de l'esport"

ENTREVISTA

RAÛL ROMEVA

“La política és una condició, no una acció. Tu ‘fas’ política, no ‘ets’ polític”

En diversos llibres que ha escrit els darrers anys, Raül Romeva (Madrid, 1971) ens deixa reflexions no només sobre la seva experiència personal sinó sobre el fet polític en general. Així ho fa a ‘Idiota!’ (Pagès Editors), un llibre que fa defensa de la política en temps en què triomfen l’antipolítica i el populisme. Des del respecte com a actitud fonamental. Romeva és autocrític amb els polítics i també crític amb els mitjans quan practiquem el simplisme comunicatiu. L’exconseller d’Exteriors està allunyat de la primera línia de combat, però no de la política.

Text: Jordi Vilarrodà
Fotografia: Albert Llimós

El títol del llibre és dels que no passa desapercbut en una llibreria. Un contundent Idiota! que no és un mer caprici de l'editor per vendre més.

Altres vegades no, però aquesta vegada he de confessar que el títol és meu. El vaig posar jo, perquè tinc la impressió que banalitzem el fet d'insultar. Aquest idiota vol provocar una reacció. Va acompanyat d'un subtítol, “Breu tractat sobre el respecte”, que de fet és el sentit del llibre. El títol, vulguis que no, ha de copsar la teva atenció. Però el que espero és que, a través d'ell, la gent es preguntin per què l'he fet servir.

I l'origen és la seva filla, veure una determinada reacció d'una adolescent que pot ser compartida per molta gent...

Quan escrivia aquest llibre n'estava llegint un altre, *Surrounded by Idiots (Envoltat d'idiotes)*, de Thomas Erikson. Un dia havia desaparegut de la taula del meu escriptori i buscant-lo el vaig trobar a l'habitació de la meua filla. Li vaig preguntar si

li interessava i em va dir: “Home, és que la gent és idiota!”. I em va copsar perquè segur que tots l'hem dita alguna vegada: veus algun resultat electoral, o el que sigui, algun partit de futbol, i ho dius. Em vaig voler preguntar què hi ha al darrere: per què ho diem, amb quina intenció, i quins motius ens porten a dir-ho.

O quin és l'antídot... que es basa en el respecte. Pot semblar caducat, pot tenir una interpretació esbiaixada de submissió, però que segons vostè “és imprescindible per gestionar la complexitat”. Com hem d'entendre el respecte.

Hi ha moltes maneres d'enfocar-lo. Sí que hi ha un vessant moralista, que no és el meu objectiu, jo el faig servir des d'un vessant més polític. Vinc del món de l'esport, i aquí visualitzem sempre el respecte i la seva nèmesi, la manca de respecte. És una mena d'eina de supervivència, el respecte: respectar no vol dir permetre-ho tot, que tot és vàlid. Al contrari, alimentar el respecte vol dir que hi ha coses que no es poden permetre, i que s'han de combatre. Quan algú insulta algú altre, l'ataca, el menysprea o l'agradeix per la seva condició de

“La frustració davant de determinada política genera desafecció, això ens porta a l’antipolítica, i aquest és un terreny abonat per al populisme i el feixisme”

prés d’haver quedat segons, és a dir, d’haver perdut la final, va ser molt interessant. Als vídeos es veu un jugador neozelandès amb el seu fill a la falda, i aquest li demana com és que no està plorant si ha perdut. I el jugador li contesta que és perquè han quedat segons, i els altres han jugat millor. I ni un sol jugador dels *all blacks* es treu la medalla, com es fa a vegades significat que no és el que volia. Tota l’estona estan celebrant amb els rivals no el fet d’haver perdut, però sí el d’haver quedat segons. Això parla molt de respecte.

Els que han estat polítics, s’han sentit poc respectats?

Deixi’m fer una prèvia. Intento qüestionar que hi hagi un subjecte anomenat *els polítics*, com tampoc hi és *els periodistes*. O *els catalans*. Hi ha persones, que actuen de maneres molt diferents. En la política, en el periodisme o en el món de l’empresa, el que hi ha són actituds. I cadascú pot tenir actituds molt diferents. En política, hi ha persones que es comporten amb actituds deplorables amb manca de respecte (Milei a l’Argentina, per exemple, però en podria dir molts d’altres). Hi ha gent que amb el llenguatge de la política fa coses lamentables i n’hi ha que fa coses pel bé comú, properes a allò que Pèricles deia que havia de ser la democràcia. Hem de poder distingir. Sí que hi ha gent a qui s’ha maltractat o estigmatitzat per fer política (alguns hem acabat a la presó), i d’altres, també a través de la política, són justament els responsables d’això. El que hem d’aprendre és a veure les persones més enllà de la funció que fan. Per mi, la política no és una condició, és una acció: tu *fas* política, no *ets* polític. Com vostè fa periodisme, però no el puc fer responsable del que fan els periodistes...

Que també és un altre col·lectiu víctima de moltes generalitzacions!

Sí, allò que “els periodistes només fan que dir mentides”. Doncs n’hi haurà alguns que sí i molts que no.

La imatge dels polítics no passa per un bon moment. Algunes vegades, vol dir que no s’ho han guanyat a pols?

És que s’han fet coses, i se’n fan, molt malament. El primer capítol del llibre és una reflexió autocrítica sobre el fet de fer política. Ho hem de canviar, en la mesura que puguem.

L’auge del populisme (un terme prou complicat de definir) té a veure amb aquest desprestigi?

Totalment. Per mi hi ha una seqüència directa. La frustració davant de determinada política genera desafecció, això ens porta a l’antipolítica, i aquest és un terreny abonat per al populisme i el feixisme. Això no és d’ara, sempre ha estat així. El primer defensor de l’antipolítica en aquest Estat era un senyor que es deia Franco...

“Facin com jo, no es fiquin en política”!

Es diu que ho comentava als seus ministres. Però fixem-nos que Milei, a l’Argentina, ha guanyat les eleccions amb un discurs antipolítica, contra l’Estat.

No deixa de ser paradoxal: voto un senyor per fer el que no m’agrada que facin els polítics... però ell ho farà perquè és polític! Aquí faig una alerta: en quina mesura estem tots –des de la política, els mitjans o les xarxes– alimentant l’antipolítica. I una crítica: escoltes els editorials d’algun mitjà de comunicació lamentant que hagi guanyat les eleccions alguna opció populista... i vostè, que al seu programa està parlant de la classe política, i els critica en abstracte, està alimentant la desafecció. Que primer es traduirà en abstenció i, en una segona fase, en el vot al populista. Per això creixen Milei, o Trump, o Wilders... i creix l’extrema dreta a Espanya o a Catalunya. Que a vegades ens pensem que aquí no ens afecta, i ho fa. I molt.

Aquest llibre serà interessant per a periodistes. Ens critica que a vegades deshumanitzem la vida pública. En quin sentit?

Faig classes a les universitats... a les privades, és clar, perquè estic inhabilitat i no puc fer-ne a les públiques. I els dic als estudiants de periodisme que per mi és important que quan facin una entrevista siguin conscients que al davant hi tenen una persona, no una categoria, el que dèiem del “vostès, els polítics”. En tant que persona que fa política entenc que he de retre comptes d’allò que jo hagi fet, però no del que hagin fet altres. Es deshumanitzen col·lectius: “les dones”... què volen dir aquestes etiquetes? Cada persona és un món.

I les xarxes, com influeixen en aquests fenòmens? El cito altra vegada: “Les persones amb trets narcisistes tenen més propensió a comprometre’s, políticament. Les xarxes ho saben, i ho potencien”.

Hi ha un risc. Qualsevol persona que s’exposi al públic –sigui polític, periodista, esportista o cantant– ha de saber gestionar una realitat cada vegada més bèstia, que són les xarxes. De fet, hi ha gent que deixa la primera línia del que sigui perquè no pot suportar aquesta pressió. Col·lectivament, hauríem de fer una reflexió: no anem per bon camí. No ens podem permetre de perdre capital humà perquè hi hagi aquesta pressió social. I ara que parlem tant de salut mental, preguntem-nos en quina mesura podem ser responsables nosaltres amb les nostres opinions, comentaris o piulades sobre el que podem provocar. Ens sembla que no tenen cap efecte, i sí que el tenen.

Vostè serà candidat a presidir la Comissió Europea per l’ALE (Aliança Lliure Europea) formant tàndem amb la danesa Maylis Rosbert. Quin missatge volen transmetre amb aquesta candidatura, que més aviat és simbòlica?

La fórmula permet que la presidència de la Comissió surti de la proposta més votada a escala europea. Nosaltres som una coalició de partits petits, d’abast europeu, i no cal ser gaire perspicaç per pensar que seria molt difícil. Però és un missatge per explicar quelcom que ens sembla necessari: que Europa és plural, que hi ha moltes veus. I que quan parlem de l’Europa dels pobles, de les llengües o de la gent, hem de transcendir la visió uniformitzadora que Europa són els estats o les grans famílies polítiques. Que només la poden gestionar el Partit Popular Europeu o el Partit dels Socialistes Europeus. Doncs miri... no. Hi ha sensibilitats molt diferents.

Si la llei d’amnistia prospera i s’aixeca la inhabilitació per exercir càrrecs públics que pesa sobre vostè, consideraria la tornada a la primera línia?

El sí condicional és molt gran. Soc dels que penso que estan passant coses molt importants, molt necessàries, però encara no han passat. La llei ha entrat a registre, s’ha de debatre, aprovar i aplicar. No hem de perdre el focus: el que és important és que això vagi endavant. No pel futur polític o professional de ningú (i menys el meu) sinó de centenars de persones afectades per una persecució inacceptable en un estat de dret. El retorn d’algunes persones a la política dependrà de moltes coses (la primera, de si en tenim ganes) però és important que tot això faci justícia mínimament sobre moltes d’altres.

classe, d’ideologia, de gènere o de llengua, és absolutament inacceptable. El respecte aquí passa per no permetre-ho. Per mi passa perquè tothom, com a ésser humà, pugui tenir el seu projecte vital en llibertat. El respecte no és garantir el que agreeix, sinó el dret de la persona agredida.

Ha parlat de l’esport. Coneixem la seva faceta esportista, i diu al llibre que li ha ensenyat valors?

Moltes de les coses que faig i els meus valors els he après de l’esport. I ara m’hi dedico professionalment i acadèmicament. És un magnífic laboratori: l’esport és un vector de valors, d’emocions... fins i tot d’oportunitats. L’esport és un vector, i un vector pot transportar coses bones i dolentes, és dual. De la mateixa manera que a vegades hi veiem la manca de respecte, l’insult al rival o la trampa, hem de fer que també porti allò més positiu. Jo vaig quedar fascinat per la final del darrer Mundial de rugbi, a París.

Expliqui’ns-ho, que aquest és un esport minoritari i potser molta gent no ho va veure.

La jugaven els *springbocks*, la selecció de Sud-àfrica, i els *all blacks*, la de Nova Zelanda. El neozelandesos van donar una gran lliçó de respecte des-

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

Una poc creïble conferència del clima

Les Nacions Unides és una organització plena de bons propòsits però, alhora, amb una escassa capacitat per fer-los efectius. Per això, quan es parla que algun tema rellevant passa a ser de la seva preocupació ens acostuma a generar un sentiment d'escepticisme sobre la possibilitat que serveixi per alguna cosa. Una mica és quan, en qualsevol organització, es crea una *comissió* per afrontar un problema. Tothom entén que es vol guanyar temps i no pas resoldre'l. En el cas de l'ONU, l'exemple més clar de fracàs són els seus reiterats pronunciaments amb el tema de Palestina. Israel no ha fet ni cas de les seves resolucions des del seu naixement el 1948. Avui, som on som. Lògicament, la culpabilitat de les seves frustracions no rau en l'organització sinó en la falta d'apoderament per obligar que es porti a terme i a l'actitud hipòcrita i descreguda dels seus principals estats membres. Les Nacions Unides es van preocupar ja fa molts anys del tema mediambiental i del canvi climàtic. Bons informes i diagnòstics, creació d'organismes específics i pronunciaments força clars, però resultats decebedors. El tema del canvi climàtic l'ONU el va singularitzar i afrontar a partir de 1992 com a resultat de la Cimera de Rio per tal de conscienciar sobre la qüestió i obligar els països a reduir l'emissió de gasos d'efecte hivernacle i combatre un previsible escalfament global que, ja es veia, podia acabar per tenir efectes devastadors sobre el planeta. Les conferències anuals sobre el tema, conegudes com les COP, van començar el 1995 a Berlín i, des d'aleshores, s'han anat celebrant fins arribar el 2023.

Aquests encontres van tenir primer la negativa d'alguns dels principals contaminadors a participar-hi, cosa que ho feia especialment poc viable de cara a obtenir compromisos d'obligat compliment i avenços significatius. Els Estats Units i la Xina són els principals emissors de diòxid de carboni. Els primers han tingut presidents i administracions força recents que negaven directament el canvi climàtic, i els segons fins ara no han entrat en raó per considerar que qualsevol compromís els podia fer endarrerir els seus mastodòntics plans de creixement i així convertir-se en la primera potència econòmica mundial.

Que les sessions del COP28 es facin a Dubai sembla humor negre

Les vint-i-tantes conferències celebrades durant aquests anys han servit per constatar que el problema era molt greu, que arribàvem tard, que els efectes climàtics s'acceleraven molt més del previst; en un context en què els creixents fenòmens extrems de comportament del clima eren una mostra evident. Ha anat quedant clar, especialment a la COP21 de París de 2015, que hem arribat a un punt on ja no n'hi ha prou a fer les coses bé, sinó que cal descarbonitzar per recuperar un medi ja massa deteriorat. També, que els països industrials acceptaven assumir objectius, però lluny dels que serien imprescindibles, alhora, d'anar constatant flagrants incompliments. Aquell escenari *acceptable* de l'augment

d'1,5 graus de temperatura el 2050 en realitat es produirà a l'entorn de 2027. Els dos graus d'augment, que eren el límit màxim tolerable per al 2100, en realitat s'assoliran el 2050, mentre que a finals de segle, avui, ja es valora que seran quatre graus d'augment de temperatura mitjana. No cal dir el que això significa en relació amb el desglaç dels pols, pujada dels nivells dels oceans, desertització d'àmplies zones del planeta, reducció de terres agrícoles i de biodiversitat, migracions pel clima, falta d'aigua...

Acaben de començar les sessions del COP28 aquests dies. Que se celebri a Dubai sembla un exercici d'humor negre. Un país i un emirat construït sobre el negoci del petroli i que amb l'allau de diners que els proporciona han construït una ciutat que és la millor representació de la insostenibilitat mediambiental, aparador del consum i amb una exhibició de luxe indecent, a més de ser una tirania absolutista, un país no democràtic com pràcticament tots els del Golf, on els treballadors, bàsicament immigrants, són exclosos de qualsevol dret i tractats en forma de semiesclavatge. Passejar els milers de delegats que assistiran a les sessions per un bosc de formigó i vidre al mig del desert i convidar-los a reposar a les piscines i camps de golf que oferiran als visitants com a mostra de bona hospitalitat resulta impúdic. Que presideixi les sessions el president d'una de les majors empreses petrolieres del món, el xeic Muhammad bin Rashid Al Maktoum, desgraciadament indica fins a quin punt ens prenem poc seriosament el tema del canvi climàtic.

seves explicacions a l'aula (...) Triadú, el mestre que escrivia crítiques literàries" (pàg. 13).

Què més hi trobarà, el lector? Doncs una espècie de cànon, un conjunt de propostes de títols i d'autors, tant catalans com internacionals traduïts al català, que Triadú ha volgut remarcar, ens ha volgut apropar i convidar-nos a llegir-los. De la tria, en destaca la varietat de gèneres tractats, tot i que hi notem una certa flaca per la poesia i la diversitat generacional dels autors proposats. Entre els 41 catalans hi trobem des d'Ausiàs March o el baró de Maldà fins a Quim Monzó o Maria Barbal, passant per Carles Riba, J. V. Foix, Pere Calders, Mercè Rodoreda... Entre els 34 traduïts, de llengües diverses però amb predomini dels anglosaxons, des de W. Shakespeare o J. W. Goethe fins a Philip Larkin o Natalia Ginzburg, passant per A. Camus, M. Proust, G. Green, E. Hemingway... Llibres així, que de ben segur que no seran ni *best-sellers* ni segurament rendibles, és important que tinguin el patrocini o la col·laboració d'institucions com la Generalitat.

Pere Martí Bertran

El Triadú crític més a l'abast

Joan Triadú (Ribes de Freser, 1921 - Barcelona, 2010), com assenyala la consellera de Cultura al pròleg del recull *Joan Triadú: triar amb criteri* (Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 2022), va ser un mestre, un crític literari i un activista per la llengua fonamental en la recuperació cultural i nacional del país. La recuperació d'aquestes crítiques literàries, publicades a diversos mitjans al llarg de més de seixanta anys, però sobretot al diari *Avui*, és una aportació valuosa a l'Any Triadú, del qual vam poder gaudir l'any 2021. Significativament, el volum porta el subtítol "75 articles de crítica literària (1946-2010)", tot i que de debò n'inclou 77, com els mateixos curadors (Susanna Àlvarez i Rodolés i Joan Josep Isern) assenyalen i justifiquen a la presentació, ja que hi han volgut afegir el primer article de crítica, publicat a la revista *Ariel* (1946), dedicat a Narcís Oller, i el darrer, publicat pòstumament a l'*Avui* (14-

10-2010) i dedicat a una carta inèdita de Josep Carner, adreçada al mateix Triadú.

La tria i l'objectiu del recull, com assenyalen els curadors, "era destacar articles dedicats a autors i a títols importants de la literatura universal, entre els quals, com no podia ser altrament, s'inclouen obres catalanes" (pàg. 11). No els devia pas ser fàcil, ja que Triadú en va publicar centenars, d'articles crítics, però la veritat és que se'n surten amb nota, ja que el recull és una bona aproximació a l'obra crítica de Triadú, que ens permet de tenir en un sol volum uns textos molt dispersos, però, sobretot, copsar-ne l'estil, la cultura, el pòsit lector i la capacitat divulgativa i de síntesi. Amb raó els curadors en diuen: "Cada article el concep com si fos una classe adreçada directament al lector, i per això no dubta gens a l'hora de posar en acció un repertori de recursos comunicatius molt similars als que un mestre té al seu abast davant de l'alumnat que escolta les

LLIBRES

NOTES DE LECTURA

Teresa Costa-Gramunt

Pintures que parlen

El llibre de poemes *La veu dels quadres* (Visión Libros) se suma a la llista de 34 llibres publicats de manera bilingüe per Assumpció Forcada, poeta, biòloga i cantautora. Al final del volum s'inclouen partitures musicals inspirades en alguns poemes.

En el projecte literari d'Assumpció Forcada trobem un bon nombre de llibres temàtics ja des d'*Ecosistema*, per posar un exemple de llibres inspirats en la seva especialitat acadèmica. Motius d'inspiració que en aquest darrer lliurament se centra en el camp de l'art, en la contemplació de quadres en visites a museus i exposicions, especialment al Museu Thyssen, ja sigui que l'autora s'hagi sentit atreta per obres clàssiques de la seva exposició permanent, ja sigui que admiri la mostra d'un artista rellevant, posem Claude Monet quan va viure un temps a Anglaterra i va pintar *El pont de Charing-Cross*: "Es difumina el pont dels somnis / en aquesta densa boira de les hores. // Sents la solitud de la teva barca / i no saps on et portaria / si finalment la llum / il·luminés de nou els teus ulls".

En una breu introducció, escriu Assumpció Forcada: "Les obres d'art sempre parlen". Ho fan sobretot en pintures figuratives que no només inviten a l'exploració dels objectes i escenaris pintats sinó que també conviden a escoltar-ne la

veu a cau d'orella: són motiu de creació de poemes en paral·lel a l'impacte de la imatge com la del pont que en la densa boira apareix com en somnis.

La visió convida a la reflexió, i així s'esdevé en la contemplació d'una galeria de pintures d'autors, alguns de ben coneguts com Pierre Bonnard, Jean-Baptiste-Camille Corot, Edgard Degas, Raoul Dufy, Paul Gauguin, el ja esmentat Claude Monet, René Magritte, Emil Nolde, Camille Pissarro (l'única dona), Pierre-Auguste Renoir, Winslow Homer, Vincent

van Gogh... i, encara, pintures que imanten la mirada com *Retrat d'una dona*, un anònim alemany del segle XV: "El tocat coneix els teus pensaments / més íntims i algun dia / també el guardaràs com un tresor / i lluiràs la cabellera al vent / com a símbol / de la llibertat que desitges". Visió i posterior reflexió sobre temes transcendents a propòsit d'una visió colpidora, l'art sempre parla, però cal el temps de contemplació i escolta, com en aquestes visites d'Assumpció Forcada a museus de gran nivell com el Thyssen.

LA VEU DELS QUADRES / LA VOZ DE LOS CUADROS

Autora: Assumpció Forcada
Editorial: Visión Libros
Lloc i any d'edició: Madrid, 2023
Pàgines: 122

NOVETATS EDITORIALS

'Guerra i pau'
Lev Tolstoi
Ed. de 1984

Edicions de 1984 celebra el 40è aniversari amb una nova versió de *Guerra i pau* en català. Un dels dos grans clàssics de Tolstoi (al costat d'*Anna Karènina*). A través de les vides de dues famílies russes, els Bolkonski i els Rostov, i amb el rerefons de la guerra contra Napoleó, explica un món que parla de les grans passions humanes. En traducció de Judit Díaz Bareda.

'Tres novel·les breus'
Lev Tolstoi
Club Editor

Els grans clàssics, evidentment, sempre estan d'actualitat. I Tolstoi és notícia també perquè s'han editat juntes tres novel·les breus que va escriure després d'*Anna Karènina*: són *Mort d'Ivan Iltix*, *La sonata Kreutzer* i *Hadji Murat*, en aquest cas en traducció d'Arnau Barrios. Tres obres mestres que el gran autor rus va escriure tot i pensar que ja ho tenia tot dit en la narrativa.

'Islàndia, l'illa del vent'
Èric Lluent
Ara Llibres

Èric Lluent és un periodista català que viu a Islàndia i que darrerament ens ha narrat a les xarxes el dia a dia volcànic de l'illa. Ho feia mentre preparava el viatge a Barcelona per presentar aquest llibre, on parla no només d'una geografia modelada pel vent i el gel sinó de com s'hi ha adaptat la vida dels seus habitants, que troben la força en el sentiment de comunitat.

'Exposades al vent'
Annabel Abbs
Angle Ed.

Les protagonistes d'aquest llibre es diuen Frieda Lawrence (de soltera, Von Richthofen), Gwen John, Clara Vyvyan i Daphne du Maurier, Nan Shepherd, Simone de Beauvoir, Georgia O'Keeffe i Emma Gatewood. Escriutores que a cavall dels segles XIX i XX van sortir de l'àmbit en què les dones estan recloses per trobar en la natura un dels seus llocs d'inspiració.

'Més que una samarreta'
Roger Cruz
Pagès Ed.

La història del Barça s'explica també a través de les diferents samarretes que han vestit els seus jugadors al llarg de la història del club. Sense deixar mai la identitat blau i grana, hi ha hagut 201 models entre els quals s'hi compten autèntiques rareses. Per no parlar de l'evolució dels materials o dels escuts. Un autèntic treball d'arqueologia barcelonista ideal com a regal culer de Nadal.

LLENGUA

EL 9 DE GLOSSA

2

Llorenç Comajoan-Colomé

Tot és qüestió d'actitud?

En societats on conviuen més d'una llengua, diversos factors expliquen per què una persona en fa servir una o una altra. L'actitud lingüística és la predisposició que sentim cap a la llengua i té un triple component: afectiu, de creences i de comportament. L'actitud explica només en part per què hi ha persones que adopten i parlen el català. També cal tenir en compte l'entorn i les condicions socials i laborals.

Fa uns dies vaig anar al fisioterapeuta perquè em fan mal les cervicals. A la segona sessió, em va dir si em feia menys mal el coll. Vaig contestar: "Me'n fa menys, vull pensar". Ell va afegir: "Tot és qüestió d'actitud". Ho és? L'actitud és la predisposició que tenim cap a alguna cosa (un objecte, una idea o... una llengua). Aprendre una llengua nova quan som adults és una fita difícil perquè requereix molt temps i esforç. Si a més no tenim una bona predisposició (actitud), la cosa es complicarà.

FREEPIK

Les actituds estan formades de diferents components, principalment tres: l'afecte, les creences i els comportaments. Tenir una actitud positiva cap al català, doncs, vol dir que associem sentiments positius cap a la llengua (empatia, utilitat), que tenim creences positives (ens sembla que podem optar a una feina millor) i que l'associem a comportaments positius (anem a classe i ens ho passem bé). Precisament la part del comportament és una de les més importants perquè fa que emprenguem accions, com ara anar a classe després d'una jornada laboral llarga o llançar-nos a parlar en català en una reunió.

Els estudis sobre les actituds dels escolars a Catalunya mostren que no són iguals per al català i el castellà: les actituds cap al castellà solen ser més positives que les del català, sobretot per part dels que el tenen com a llengua inicial, i també són més estables, és a dir, l'actitud cap al català sol baixar a la secundària. Les actituds són individuals, però reben molta pressió de l'entorn en què vivim. Així,

Aprendre una llengua nova quan som adults és una fita difícil perquè requereix molt temps i esforç. Si a més no tenim una bona predisposició (actitud), la cosa es complicarà.

el nombre de persones que tenim al voltant que parlen català (dins i fora de l'aula) és clau en la configuració de les actituds. Si una persona que aprèn català no té ningú que li parli en aquesta llengua no només no l'aprendrà sinó que és possible que acabi amb una actitud poc positiva cap al català.

En resum, com les ones que es formen després de tirar un grapat de pedretes a una bassa, les nostres actituds i usos s'amplien i s'entrellacen amb els dels altres i només s'amplien si el català és present a l'entorn.

Una col·laboració de:

Glossa - Grup de recerca en lingüística aplicada, didàctica i literatura (UVic-UCC)

EL 9 ETS I UTS

305

Anglicismes en el català de Menorca (II). Lèxic d'oficis

L'ocupació britànica va començar amb la conquesta austriacista de Menorca durant la Guerra de Successió. Aquesta ocupació va deixar empremta en el menorquí amb la catalanització fonètica de paraules angleses com, per exemple, *boínder* (que ve de *bow window*, 'balcó tancat'). Són anglicismes que van arrelar en la parla dels illencs i que s'han conservat més o menys vius fins avui.

Els de la Gran Bretanya van influir també en els termes dels oficis, potser perquè van introduir noves eines o tècniques. En tenim una bona colla en l'ofici dels fusters. Aquí una mostra: *bètem* (*batten*, 'llistó de fusta'), *bit* ('punxó' o 'barrina de fusta'), *rel* (*rail*, 'barra per fer barreres, baranes o balustrades'), *renx* (*wrench*, 'mena de clau anglesa que serveix per subjectar

els mascles de fer vies als perns'), *blec-vernís* (*black varnish*, 'vernís negre'), *escrú* (*screw*, 'cargol' o 'vis'). El terme *moguín* o *mòguini*, que deriva de *mahogany* ('caoba'), és força curiós perquè les noves generacions ja no el coneixen i l'han substituït per *caoba*, que ha arribat al català procedent del castellà.

No podem oblidar que en l'ofici dels sabaters n'hi ha també: *blèbol*, que deriva de *black ball* ('betum'), *bòdrem*, que ve de *bottom* i significa 'fons' (denomina els trossos de pell que es posen dins la sabata entre la plantilla i la sola), *bred* (de l'anglès *brad*, 'clau pla i estret'). I, sobretot, no ens podíem descuidar de *xumèquer* (*shoemaker*, 'sabater'). Imagineu si la influència dels illencs del nord va ser forta que fins i tot van introduir el nom de l'ofici.

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jordi Sunyer

ELS PETS 'Sol'

Discmedi Blau, 1999

Els Pets són, per mèrits propis, el grup de pop més rellevant que hi ha hagut –i hi ha encara– als Països Catalans. Van començar a tocar el 1985 i des de llavors el trio format per Joan Reig, Lluís Gavaldà i Falin Cáceres mai ha plegat veles ni s'ha tirat els plats pel cap. S'han agafat alguns períodes de descans (el 2024, per exemple, no trepitjaran cap escenari) però sempre s'han mantingut fidels al seu públic i als seus principis. I a més, han tingut la virtut d'haver sabut evolucionar com ningú i sempre s'han adaptat als nous temps. Van començar fent rock irreverent i festiu i a mesura que s'acostava el segle XXI anaven tirant cap al pop d'autor costumista on són ara. El disc que va decantar definitivament Els Pets de la festa cap al pop endreçat va ser *Sol*, un treball guitarrer i rocker (s'hi nota la mà de l'enyorat Marc Grau) amb moltes cançons de pell de gallina i unes lletres espectaculars.

Si a Raimon li va caure el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes algun dia també li haurien de donar a Gavaldà per textos com el de *La vida és bonica (però complicada)*. El cançoner de *Sol* és magnífic i complet com en cap altre disc d'Els Pets. Si encara no coneixeu els de Constantí, doncs, comenceu per aquí. I després, el que vulgueu. Cada disc de Gavaldà i companyia és com una fotografia d'un temps i d'un país que va mancat de moltes coses però que almenys en música ja fa temps que és independent.

NOTES

El segell Kasba celebrarà 20 anys publicant 11 vinils

El segell barceloní Kasba Music celebrarà el 20è aniversari el 2024 i ja ha anunciat que per commemorar l'efemèride publicarà 11 vinils (un cada mes menys a l'agost). Des del primer moment, Kasba ja va néixer amb la voluntat d'agafar el relleu dels grans segells independents que proliferaven als anys 80 i 90 i que anaven desapareixent engolits per la gran indústria o les crisis recurrents del sector. I encara avui, des d'un plantejament filosòfic molt semblant, el segell segueix endavant centrat en la publicació de fonogrames "per plaer" donant suport a amics, a propostes emergents "o a músics amb necessitat expressiva sense afany d'èxit". Pel que fa a la col·lecció d'11 vinils que es publicaran durant el 2024, el primer serà *Fermin Muguruza Kontrabanda*, un mític

disc gravat en directe a l'Apolo fa 20 anys que sortirà el 19 de gener. Pel febrer serà el torn de *Dels rics i dels pobres*, de Pixamandúrries; al març, *Dones/Mujeres en la Kasba*, amb diverses artistes que han editat amb el segell barceloní; a l'abril, TNT amb *Una bomba desactivada*, un disc que fa justícia a la banda de Granada i a Jesús Arias; després vindrà *Catalunya explota*, amb diversos artistes del punk/hardcore català actual; *El lado oscuro*, de Maniática; *Malas tierras*, de Cristian Dios, una banda de culte de la Barcelona dels 80 i 90; *Made in Barna*, de La Kinky Beat (el primer CD que va editar Kasba que es reeditarà per primera vegada en vinil 20 anys després); *Zumo de vida*, de Color Humano; *Barcelona Sound*, amb èxits de grups de mestissatge com La Pegatina, Bongo Botrako o La Kinky Beat; i finalment *Topa Iñigo!*, de Sagarroi, un disc d'homenatge a Iñigo Muguruza. Per l'aniversari, Kasba també ha estrenat web amb nova botiga. Per molts anys!

EL TEST Marta Ferrer

Primer grup o formació de la qual vas formar part? El cantautor Albert Ferrer. **Primer concert dalt d'un escenari?** Un luxe. A la Cova del Drac de Barcelona presentant el disc *Desitjos* d'Albert Ferrer amb el mestre Francesc Borrull, Enric Ponsa, Gabriel Rosales i Quim Soler. **Primer disc que et vas comprar?** *It's my Party*, de Dave Steward i Barbara Gaskin, l'any 1981. **Quants discos tens?** Uns 500. **Salva'n tres.** *Tommy*, de The Who; *Between the Lines*, de Janis Ian, i *Gas I*, de Jordi Gas. **Grups o músics de capçalera.** Michael Jackson, Barbara Streisand i David Bowie. **Un concert (com a públic) per recordar.** David Bowie al Mini Estadi de Barcelona el 1987.

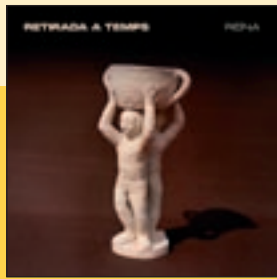
NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

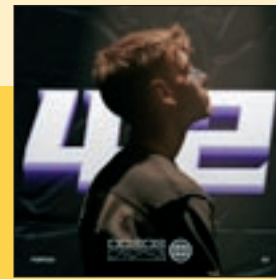
ELS CATARRES 'Invencibles'

Per culminar les celebracions del 10è aniversari, Els Catarres han unit en un sol disc 11 de les seves cançons més emblemàtiques i les han enregistrat de nou amb col·laboracions de luxe. Joan Dausà canta a *Tokyo*; Stay Homas i Zoo, a *Vull estar amb tu*; els Figa Flawas, en una renovada *Jenifer*; l'Escolania de Montserrat, a *Diamants*, o Lluís Llach, a *Un sostre fet d'estrelles*. El disc acaba amb una versió de *Fins que arribi l'alba* en format simfònic gravada al concert al Sant Jordi Club el 2019 i un *bonus track* amb el *single Cor*. Imprescindible pels seguidors més *catarres*.

REÏNA 'Retirada a temps'

Reïna és un quartet de pop de Manacor que es va donar a conèixer l'any 2020 després de guanyar el Sona 9. Un any després van debutar amb l'àlbum *Arts marcials* i ara hi tornen amb un nou so més proper a la música dels anys 80 i 90 gràcies a la producció del músic mallorquí Jorra Santiago (Jorra i Gomorra, Roig!...). Per intentar consolidar-se i acabar de fer el salt, a més, la banda liderada per la veu de Carme Vives s'ha afincat a Barcelona. A veure si hi ha sort. El disc compta amb 10 bons temes i un títol que esperem que no sigui premonitori.

FORTUU '42'

Fortuu és un raper de Fornells de la Selva que ja es va donar a conèixer l'any passat en el panorama de la música urbana en català amb la publicació de quatre *singles*. El passat mes de juny va fer un pas més i va publicar el seu primer EP, titulat *Dopamina*, i aquest novembre finalment ha arribat el primer llarga durada amb vuit cançons que tracten temes com la família, l'angoixa, el pas del temps o l'amor. El títol del disc, *42*, no és l'edat del raper sinó que reproduceix el nom del seu autor, Roger Fortuny, en anglès (*four-two*). Fortuu pels amics.

EDUCACIÓ

Eva Remolina / AMIC

Com triar la millor joguina per al teu fill

En l'era digital actual, la varietat de joguines disponibles per als nens és més àmplia que mai. Des de les clàssiques joguines fins als moderns dispositius electrònics, els pares es troben davant d'una àmplia gamma d'opcions quan es tracta de triar què comprar als seus fills.

Amb tanta oferta, és crucial considerar no només la diversió immediata que una joguina pot proporcionar, sinó també com pot influir en el desenvolupament del teu fill.

1. ETAPA DE DESENVOLUPAMENT

Quan triem una joguina, és essencial tenir en compte l'edat i l'etapa de desenvolupament del nen. Les joguines estan dissenyades per satisfer necessitats específiques en diferents fases de creixement. Abans de fer una compra, assegura't de llegir les indicacions del fabricant i verificar que la joguina sigui apropiada per al teu fill.

2. PROMOURE LA CREATIVITAT

Opta per joguines que estimulin la creativitat i la imaginació. Les joguines que permeten als nens

crear i inventar fomenten el pensament crític i la resolució de problemes. Els conjunts de construcció, les joguines d'art i les titelles de guant són exemples d'opcions que impulsen aquest aspecte del desenvolupament infantil.

3. VALOR EDUCATIU

Prioritza les joguines amb valor educatiu. Busca aquelles que ajudin els nens a aprendre habilitats noves, com les joguines d'encaix, els jocs de construcció amb nombres o les joguines que introdueixen conceptes científics de manera lúdica. Això no només proporciona entreteniment, sinó que també contribueix al seu creixement acadèmic.

4. SEGURETAT, EN PRIMER LLOC

La seguretat ha de ser sempre la principal prioritat. Assegura't que les joguines compleixin amb les normatives de seguretat i evita aquelles amb peces petites que puguin ser inhalades. Llegeix ressenyes i recomanacions abans de comprar per assegurar-te que la joguina sigui segura i duradora.

5. LIMITA L'EXPOSICIÓ A PANTALLES

Si bé algunes joguines electròniques poden ser educatives, és important limitar el temps d'exposició a les pantalles, especialment en nens petits. Les joguines que fomenten la interacció social i el joc actiu són preferibles per al desenvolupament saludable dels nens.

Per tant, triar la millor joguina implica una combinació de consideracions pràctiques i pedagògiques. Opta per joguines que no només entretenguin, sinó que també contribueixin al creixement del seu desenvolupament. Recorda que les millors joguines són aquelles que inspiren la curiositat, la creativitat i el somriure dels nens.

MODA I TENDÈNCIES

Eva Remolina / AMIC

Un serrell per a cada tipus de cara

El tipus de serrell que t'afavorirà depèn de la forma de la teva cara i de les teves preferències personals.

Aquí hi ha alguns suggeriments generals per als diferents tipus de cara:

CARA OVALADA

Les persones amb cares ovalades tenen la sort que els queda bé gairebé qualsevol mena de serrell. Poden experimentar amb serrells rectes, desfilats, llargs o curts.

CARA RODONA

Un serrell asimètric o lateral ajuda a allargar visualment una cara rodona. Evita els serrells molt

curts i rectes o el teu rostre semblarà encara més rodó.

CARA QUADRADA

Els serrells laterals o desfilats poden suavitzar les línies fortes d'una cara quadrada. Evita els serrells rectes i gruixuts, puix accentuen l'estructura angular.

CARA EN FORMA DE COR

Els serrells laterals o desfilats solen afavorir les persones amb cares en forma de cor, ja que equilibren el front més ample. Els serrells rectes també poden funcionar si s'adapten al teu estil personal.

CARA ALLARGADA

Els serrells més llargs i desfilats poden ajudar a escurçar visualment una cara allargada. Evita els

serrells curts i rectes, perquè poden fer que la cara sembli encara més llarga.

CARA AMB FORMA DE DIAMANT

Un serrell lateral o un serrell llarg desfilat pot ser afavoridor en una cara en forma de diamant. També com en el cas anterior, a aquest tipus de cara no li afavoreix un serrell curt i recte, pel fet que pot accentuar la forma angular.

Recorda que la textura del teu cabell i les teves preferències personals també hi juguen un paper important. Abans de decidir-te per una mena de serrell, és aconsellable consultar amb un estilista o perruquer que pugui recomanar-te l'estil que millor s'adapti a tu. A més, els serrells requereixen cura i manteniment regular, així que assegura't d'estar disposat a dedicar temps al pentinat.

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Joan Carles Arredondo / @joancarredondo

L'ATUR ENVELLEIX

Amb xifres rècord d'afiliació i unes taxes d'atur que, més lentament del que seria desitjable, retallen distàncies respecte de les mitjanes europees, hi ha alguns mals del mercat laboral de l'Estat que persisteixen. En els últims dies ha transcendit, per exemple, que sense haver-se acabat de corregir el vell mal de l'atur juvenil, ha emergit el problema subjacent de l'atur de les persones de més de 50 anys. El titular apareix arran d'una anàlisi recent de la Fundació d'Estudis d'Economia Aplicada (Fedea) que ha detectat que, en el tercer trimestre de l'any, hi ha més aturats de més de 50 anys que menors de 30.

L'atur en aquestes edats ha crescut de manera sobtada. Fa deu anys, el volum d'aturats de més de 50 anys representava un 18% del total de persones desocupades i, avui, ja supera el 30%. A aquest creixement sobtat hi contribueixen alguns factors més demogràfics que laborals, perquè la població tendeix a envellir. Però hi ha un aspecte que hauria de centrar la reflexió: l'Estat espanyol és actualment al capdavant de la Unió Europea en pes de la població major de 50 anys a l'atur. L'envelliment no dona només a l'Estat espanyol i, en canvi, ara hi ha a l'Estat un 27% de tots els aturats de més de 50 anys de la Unió Europea: un de cada quatre quan, l'any 2005, eren un de cada 10.

Un aspecte rellevant de la desocupació entre els majors de 50 anys és que des de la davallada laboral per la covid-19 de l'any 2020 no hi ha remuntada. Mentre que la resta de col·lectius d'edat ja tenen millors xifres de desocupació, la taxa d'atur entre els majors de 55 anys, que és el grup d'edat que analitza un informe de la Fundació Mapfre, és ara pitjor que el 2020. És l'únic col·lectiu que empitjora, com un símptoma afegit de les dificultats de reinserció laboral.

Arribar a l'etapa final de la vida laboral sense feina suposa un trasbals important per a aquest col·lectiu. Els testimonis que aquests dies han tingut l'oportunitat d'explicar públicament la seva experiència tendeixen a coincidir que, més enllà que les feines que se'ls ofereixen no coincideixen amb la seva formació, són en primer lloc, escasses; en segon, amb salaris baixos; en tercer, amb jornades llargues i, en quart, amb contractes de curta durada. Hi ha encara un cinquè element que

mereix una reflexió a part: en molt pocs casos, les ofertes els han arribat dels serveis públics d'ocupació.

Cap de les característiques esmentades (poca oferta, salaris baixos, jornades llargues i contractes curts) és gaire diferent del que es troben altres franges d'edat, però venen a demostrar que els aturats de més edat tenen a disposició el mateix tipus d'ocupacions que tota la resta del col·lectiu de desocupats. En no posar-se en valor els coneixements adquirits al llarg de la trajectòria laboral, circulen per la mateixa autopista que la resta d'aturats i, en igualtat de condicions, els col·lectius més joves disposen (per seguir el símil) de vehicles més ràpids per arribar a la destinació d'una feina.

Hi ha hagut durant anys la creença que per a les empreses serà positiu substituir el personal més gran per un altre de més jove, amb menors salaris i més coneixements tecnològics. Però aquesta creença hauria de començar a entrar en crisi, entre altres motius, perquè la mateixa evolució demogràfica farà necessari disposar de personal més gran. De fet, el missatge que llancen els poders públics, sovint empesos per la dificultat que acabarà produint-se –si no s'ha produït encara– en el manteniment del sistema de la Seguretat Social, és que caldrà allargar la vida laboral. Fer compatible aquest missatge amb la realitat de les greus dificultats del col·lectiu de més de 50 anys per trobar feina és tot un exercici de prestidigitació dialèctica.

Hi ha, encara, una altra realitat: la de les empreses, no del tot interessades a contractar persones d'aquest col·lectiu. La setmana passada la Fundació Pimec, a la qual se li ha de reconèixer que ha tin-

gut la sensibilitat d'atendre aquesta problemàtica, difonia els resultats d'una enquesta que posa de manifest que dues de cada tres empreses no han contractat cap treballador major de 45 anys en els dos últims anys. A més, la meitat de les empreses no té cap intenció de projectar polítiques per facilitar contractacions de persones de més de 45 anys. "És una incongruència que retirem del mercat de treball persones de més de 45 anys", diu el president de la Fundació, Josep González.

En l'informe de Fedea, s'assenyala que la realitat que dibuixa el *sorpasso* que s'ha produït en el total d'aturats de més edat per damunt dels joves obligarà a repensar les polítiques actives d'ocupació. De fet, ara el principal grup d'edat en nombre de desocupats pertany a un col·lectiu amb més risc de seguir en una situació d'atur de llarga durada. En aquest sentit, la Fundació Pimec aventura algunes propostes: crear un nou contracte especial per a majors de 45 anys, generar més eficiència dels serveis públics d'ocupació respecte a aquest col·lectiu d'aturats, reorientar les polítiques de les plataformes digitals de selecció o impulsar plans de formació amb compromís d'ocupació.

Són propostes i com a tals s'han d'analitzar. Però, més enllà de les propostes, convé posar l'accent en l'estranya contradicció d'un mercat laboral que exclou el col·lectiu de majors de 50 anys dins d'un sistema que els obliga a continuar treballant per accedir a una pensió digna. En algun moment, i hauria de ser aviat, s'haurien de propiciar polítiques que possibilitin la reinserció d'aquests aturats. Si no és per voluntat, serà per necessitat, perquè la població continuarà envellint.

FREPIK

INDICADORS

Caiguda hipotecària

El nombre d'hipoteques constituïdes sobre habitatges es va desplomar el 31,8% a Catalunya al setembre en comparació amb el mateix mes de l'any passat, segons dades de l'Estadística sobre Hipoteques de l'INE. En concret, es van signar 5.291 hipoteques, la xifra més baixa en aquest mes des del 2020. Al conjunt de l'Estat, també es va produir un descens, del 29,6% respecte al setembre de 2022.

Més inversió en R+D

La despesa en recerca i desenvolupament (R+D) va créixer a Catalunya el 18,2% l'any passat, segons dades de l'Institut Nacional d'Estadística. És el segon creixement més intens de l'Estat, només superat per la Rioja, i està per damunt de l'augment mitjà, del 12%. Catalunya és la tercera àrea amb més despesa per habitant, amb 611 euros. A l'Estat la despesa en R+D de 2022 representa l'1,44% del PIB.

ALEGRIA INTERIOR

Antoni Lacueva / antoni@mindfulness-barcelona.com

La gratitud

Barbara Fredrickson, de la Universitat de Carolina del Nord, proposa les 10 emocions positives més representatives:

- 1. El gaudi, el divertiment
- 2. La inspiració, els nostres motius per viure
- 3. L'alegria
- 4. La serenitat, la calma interna o l'acontentament
- 5. La sorpresa
- 6. L'esperança
- 7. L'orgull, la sensació de ser valuosos
- 8. L'interès o la curiositat
- 9. La gratitud
- 10. L'amor

En destaca d'aquestes 10, la gratitud.

És una habilitat primordial per desenvolupar i mantenir uns nivells òptims de satisfacció, optimisme, qualitat de vida i benestar emocional. Gràcies a aquesta experiència apreciem des de la qualitat de les nostres relacions fins a la nostra pròpia existència. És una emoció clau en el benestar

Les persones agraïdes tendeixen a experimentar més felicitat, una millor salut física i unes relacions més satisfactòries. I per extensió, els beneficis de practicar la gratitud arriben a altres àrees de la vida com un millor exercici laboral, més qualitat en la vida en les nostres relacions.

La gratitud és una part fonamental de la naturalesa humana.

La gratitud és una força poderosa que ens ajuda a apreciar la vida més profundament.

El seu efecte dòmino transforma no només la nostra qualitat de vida emocional sinó també altres àrees de la vida.

Pot generar un estat mental que allibera els nostres recursos emocionals i ens dona l'energia per estar-hi plenament presents.

Acceptar i practicar la gratitud no sempre és fàcil ja que el nostre cervell està dissenyat per ajudar-nos a sobreviure buscant constantment allò que està malament com a mitjà per protegir-nos. Això podria haver estat útil fa milions d'anys, però al món actual sovint desemboca en por i ira innecessàries.

No ens podem sentir agraïts i espantats alhora. No et pots sentir agraït i enutjat alhora. És impossible perquè són patrons d'enfocament completament oposats: un se centra en allò incorrecte i l'altre en allò que està bé a la nostre vida.

En practicar la gratitud podem trencar el patró de la por i la ira canviant les nostres expectatives per apreciació. Quan estem agraïts, la por desapareix i hi apareix una sensació d'abundància.

Podem aprendre a ser més agraïts enfortint la nostra apreciació fent alguna de les activitats següents:

A. Activar la fisiologia de la gratitud

Quan ens sentim agraïts, el cos allibera una cascada d'hormones i els neurotransmissors que promouen benestar i sentiments de connexió.

Una tècnica simple però poderosa és practicar la respiració centrada en el cor:

- Busqueu un lloc tranquil on no us distraigueu.
- Tanqueu els ulls i col·loqueu-vos les mans sobre el cor i sentiu-lo físicament.
- Respireu lentament i profundament en aquest espai com si respiréssiu amb el cor. Això envia un senyal bioquímic a través del nervi vague, cosa que ajuda a calmar el sistema nerviós.
- Continueu respirant així durant diverses respiracions.

B. Canviar l'enfocament amb exercicis de gratitud

Escriure un breu diari d'allò, encara que sigui molt subtil o petit i per això podeu estar agraïts.

C. Agrair els regals simples de la vida

Independentment de per què estem agraïts, reduir el ritme i adonar-se de les petites alegries de la vida és un primer pas important cap a una millor qualitat de vida.

D. Agrair els regals disfressats

Indagar que darrere de cada obstacle hi ha un gran recurs.

E. Compartir la gratitud

Les relacions amplifiquen l'experiència humana i la gratitud no n'és una excepció.

Quan compartim el nostre agraïment, podem reviuir aquest moment màgic i assaborir l'experiència. També ens convertim en una benedicció per als altres perquè poden compartir la nostra alegria i potser inspirar-se per centrar-se en el que és bo de les seves pròpies vides. Expressar estimació cap als altres amplia el significat de gratitud cap a alguna cosa més gran que un mateix.

Mai no és massa tard per començar a abraçar una vida de gratitud, sense importar com de fosques siguin les circumstàncies.

HORÒSCOP

Roser Bona

Del 01-12-2023 al 07-12-2023

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

Novetats al sector professional, com ara un nou càrrec o que et toqui treballar a un altre indret. Fas introspecció per saber com pots gestionar millor un assumpte familiar.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

Augmenten els desplaçaments, les xerrades importants i les gestions administratives. En aquests dies pot sorgir el tema d'una herència patrimonial que t'afecta directament.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

Estigues pendent de les comunicacions, tant del correu electrònic com de la bústia, perquè pot arribar un document valuós que esperes i que té a veure amb la teva economia.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

Reps notícies d'una antiga parella. Si ja tens una relació actualment, es mostra més receptiva al diàleg. Ajudes a una persona de més edat que tu, que passa per problemes.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

Tens dubtes pel que fa al sector professional i tot i que potser ja tens feina, cerques altres opcions. Si fas esport, evita riscos innecessaris, no et posis tant a límit.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

Mercuri a Casa V col·labora en perdre la por en l'àmbit sentimental i et poses en contacte amb algú del teu interès. Fas alguns canvis a la llar per preparar-la per Nadal.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

Xerrada sincera amb un familiar que portarà llum a qüestions que havien quedat enterrades. Si no fas esport, pots tenir l'empenta necessària per començar a practicar-lo.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

T'apartes dels que t'envolten per analitzar els problemes tot sol. Despeses extra vinculades als fills o a la diversió. Si tens una relació, entreu en una etapa més estable.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

Gastes sense pensar, portat per l'entusiasme, però t'anirà bé posar límits per poder passar els pròxims mesos. Més directe i més actiu, t'expresses sense gaires filtres.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

Mercuri entra al teu signe i poses en ordre els teus pensaments i desitjos. Pots tenir ganes d'escriure o de començar un canal de vídeo on compartir temes que domines.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

En les pròximes setmanes pots capficar-te perquè vols deixar assumptes solucionats de cara al pròxim any. Gaudeixes fent activitats creatives, com ara pintar o escriure.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

Fas noves amistats, però no et precipitis parlant de temes delicats, no tothom és de fiar. Una persona més gran que tu o d'edat avançada t'ajuda en un assumpte laboral.

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Sergi Soler Ordeig

'El mestre que va prometre el mar

De Patrícia Font

L'accent català

Ja fa més de dues setmanes que es troba en cartellera, i em va sorprendre que el *Sucre*, amb la serenitat que té a l'hora de descartar pel·lícules catalanes amb una setmana, encara la mantingués. I no només això, sinó que ho fes en horaris accessibles per a la gent que treballa. Havent-la vist, entenc que hagi durat més, ja que la cosa és més aviat espanyola.

Tot comença amb la Laia Costa interpretant un paper de mare al límit, que surt d'una depressió i que es troba irritada en general –el seu paper prototípic dels últims anys–. Quan rep la notícia que han trobat les restes del seu rebesavi, viatja a la profunda Castella, al poble de torn, per descobrir el passat i reconciliar-se, si pot ser, amb el món. Allà comença el flaix enrere cap a l'any 1935 i 1936 i la bonica història que ens ha dut al cine, la de l'Antoni Benaiges. Se'ns presenta un personatge viu, motivat, encisador... Té una tasca dura, civilitzar els castellans de la verge del Rocío, curar-los l'analfabetisme i treure'ls tot el possible el pes de l'església del damunt. I ho fa, en part. A cops de classe i amb una direcció sòlida i prou diàfana, l'entusiasme d'en Benaiges ens enlluerna i queda clar qui són les forces obscures que el volen fer caure.

Els retorns a l'actualitat, amb la Laia Costa –que em sap molt greu, perquè és una actriu fantàstica, però que en aquesta pel·lícula es fa insuportablement irritant i molt poc transcendent–, afegeixen més cireres al cistell de

la sentimentalitat i reconciliació universal romàntica i un pèl absurda, ja. Mentre que els flaixos enrere retraten fidelment què passa el 36, amb una emoció justa i sincera, els moments de l'actualitat simplement em semblen un pamflet espanyol progressista d'aire federalista. Davant la cristal·lina història del Benaiges, per què interposar les historietes de gent traumatitzada d'avui dia? La mateixa història és un exercici de memòria històrica, no cal fer-nos els protagonistes. A més a més, la càrrega ideològica d'aquestes escenes sobrereres molesta.

La pel·lícula vol acabar fent una denúncia general de totes les persones afusellades i de les injustícies de la Guerra Civil; la memòria històrica. Ens acaba fent un avís de les fosses i cadàvers que encara queden per exhumar, dient que n'hi ha "milers". Vaja, podrien haver dit una xifra més tangible, com ara uns 100.000, aproximadament. És una pel·lícula bona, però amb un pla conceptual errat, que enfoca on li dona la gana o on la política li marca. I la veritat, l'únic que havien de fer era explicar la història d'en Benaiges, que fou un català que anà a ensenyar a les espanyes, l'enganxà l'alçament, i se'l carregaren a la primera setmana, bàsicament perquè l'accentà català que duia de casa atreia salvatgement les bèsties de l'oligarquia latifundista semi-feudal castellano-andalusa. La resta, s'ho podien estalviar.

OFERTA CULTURAL

M. Erra / T. Terradas

El flamenc de Las Migas arriba a Montornès del Vallès

'Libres'. Las Migas. Teatre Margarida Xirgu, Montornès. Dissabte 2 de desembre, 20h.

La Migas, tot un referent del flamenc més femení, actuaran aquest dissabte a Montornès del Vallès després de la seva gira mundial. Una de les bandes més màgiques i internacionals presentarà *Libres*, el seu treball més lluminós i arriscat, en què fan un homenatge a la força de la dona, a la natura i a la llibertat.

El Mag Lari, al Cirvianum

'Strafalari', amb el Mag Lari. Teatre Cirvianum, Torelló. Dissabte, 2 de desembre, 20.00h.

El Mag Lari porta a Torelló el seu nou espectacle, que porta per títol *Strafalari*. Un nou muntatge carregat de màgia, participació i grans il·lusions, amanyats amb el sentit de l'humor marca de la casa. El mateix Lari ha portat el guió i la direcció.

CINECLUB

'Sica'

Catalunya, 2023. Dir.: Carla Subirana. Sica, una adolescent de 14 anys, viu obsessionada pel mar després que el seu pare naufragués a la Costa da Morte de Galícia. Entre els penya-segats de la costa, coneixerà en Suso, un noi estrany com ella que espera l'arribada d'Ofelia, la mare de totes les tempestes. Sica investiga les circumstàncies de l'accident i s'endinsa en un dolorós viatge de descoberta. Sica ens presenta un drama amb petits elements de misteri que retrata la superació d'un trauma i el sofert camí d'una adolescent cap al món adult. Una òpera prima que aconsegueix emocionar i impactar tant pel seu apartat tècnic, amb una direcció impecable, com per la seva història, amb un guió auster però efectiu.

CINECLUB VIC
Dimarts 5 de desembre
20h - VO en català i gallec
Espai ETC

'La contadora de pel·lícules'

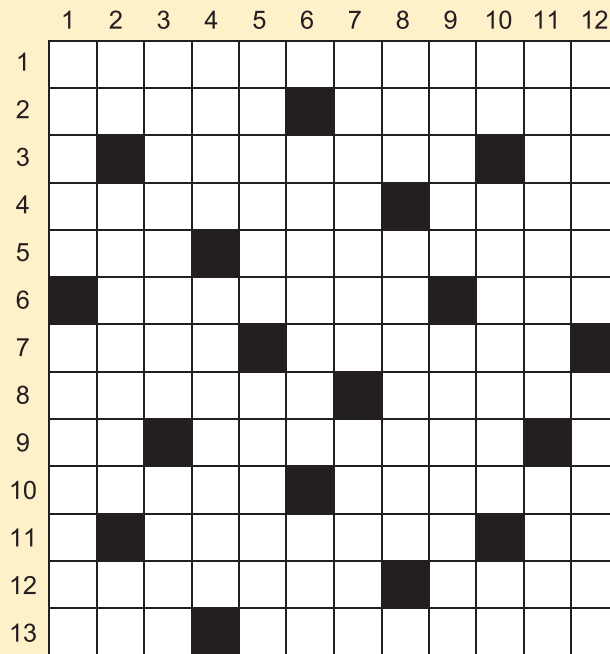
Espanya, 2023. Dir. Lone Scherfig. Drama. Anys 60, desert d'Atacama, Xile. María Magnoia és una dona que tot i sobreviure amb condicions pèssimes, intenta transmetre a la seva filla, María Margarita, la seva passió per l'art. María Margarita és una nena que té un do molt especial: una habilitat gairebé sorprenent per tornar a explicar pel·lícules. El seu talent i passió aviat s'estén més enllà del cercle familiar empobrit per arribar a tota la comunitat. La gent escolta María Margarita amb delit i diversió, per oblidar-se de les dures rutines a les salitreres. La pel·lícula, que reflecteix els canvis polítics esdevinguts a les èpoques de Frei, Allende i l'arribada de Pinochet, reviu la decadència dels històrics pobles miners del salitre al nord de Xile.

AC GRANOLLERS
Divendres 1 - 19h (VO)
Dissabte 2 - 18h/20.30h (VO)
Diumenge 3 - 19h (VO)
Dilluns 4 - 19h (VO)
Cinema Edison

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS _ Pau Vidal

HORIZONTALS: 1. Agraïx les mostres de devoció amb aquella humilitat i aquella veueta / 2. Silencià entre cometes. Ha arribat després del ro i l'atalp / 3. Un xic de gràcia. De tant sedimentat prop de la mar ha quedat quasi paralític. Au, digues el teu nom / 4. Sense excepció. És necessària a molts oficis i imprescindible a qualsevol feina / 5. En Tyrone abans de ser el número u. Artísticament realistes a partir de les revistes / 6. Que depèn dels daus. Vivia a la frontera / 7. Peix d'aigua dolça d'alt contingut en amiant. Cosí del neoprè, l'igualitarista / 8. Aturo en nom de la llei. Varietat de quars més pràctica, o quasi / 9. Au, torna'l a dir. Sempre s'hi torna, un element així. Arrenca el bull / 10. Senyal que el cor va per feina. Guia per posar-ho tot arreglerat / 11. Dobla a cada jugada. Dolça i melindrosa com la bona amerc. Parets de la llar / 12. Intercanvià idees sobre aspectes del partit. Lluny de València la igualtat és afer de cavalls / 13. Més aviat. Plou i això puc oferir-te, com a recer.

VERTICALS: 1. Minyó massa belluguet per ser kumbaià. Així sol quedar la carn, com una sabata / 2. Descobriment d'Amèrica. Aquest tubercle el veus i penses: nyam, nyam. Tripliquen l'entrenament / 3. Distribuït, re, entre els que intercanviaven idees. Al Penedès salten i a Cadaqués se'ls cruseixen / 4. Tan mala néta que va fer enfollir en Tena. Africana papissota / 5. Genera un mot nou que no sap per on navega. Cranc comestible / 6. Liquidada el deute. Continent contingut en un sol país. Motí per manca d'oxigen / 7. Neguitós, ansiós, impacient. Tothom ho fa

sense haver-hi de pensar / 8. Enemics del Zaire Independent. Pròtesi transformable en un insecte. Ressona més en el motor / 9. Mesures de vells mostradors. Algun dia serà el rei de les galetes / 10. Lapse de temps que dura una explosió. Deixi reposar el conreu un any in crescendo. Parets del quil / 11. Tan calaveres que les seves aventures anuncien llampecs. Brilla més que un ull / 12. Que si abraça?: crema, abrussa, socarra. En un poblat així segur que hi ha bon embotit.

QUADRE NUMÈRIC

8	-	2	+		10
-		+		-	
9	-	5	-		1
-		-		+	
	+		-	1	12
-7		0		2	

SOPA DE LLETRES

A	C	U	S	M	W	S	D	Q	À
L	W	O	Z	T	M	K	N	D	
L	B	Z	K	E	A	B	E	G	F
E	Z	V	L	R	E	C	D	K	I
D	M	A	I	G	A	M	B	E	S
I	G	S	N	O	I	F	N	A	C
C	C	A	Y	N	I	P	Y	J	O
S	S	N	O	R	R	O	T	S	P
E	T	O	R	T	E	L	L	Z	V
S	A	R	S	U	E	L	A	D	V

SUDOKUS

Ompliu la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: mitjana

			5			6		3
6			7		8	5		
2	4		3		6			
	8	3			2		6	
9		6						
	5	2					7	
8				6		3		
					3	9	8	6
3			8		5			7

Dificultat: molt difícil

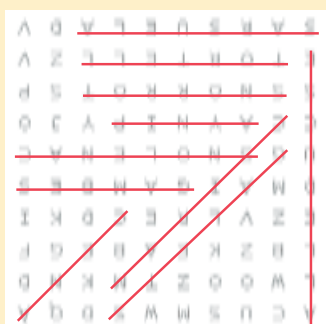
								4
5					6		7	
				2	8	3	5	
	3							6
6			2	3	4			
		8					7	
	2		6				8	9
		9	7					
5	4	9			2			6

Trobeu aquestes paraules a la sopa de lletres. Poden anar en qualsevol direcció. Les paraules poden compartir lletres a mesura que es creuen.

- Ànec
- Canelons
- Escudella
- Galets
- Gambes
- Marisc
- Pinya
- Sarsuela
- Torrans
- Tortell

SOLUCIONS

	2	0	7	-	9	-	7
12	1						
1	3						
10	4						

1	7	8	5	2	9	6	4	3
6	3	9	7	4	8	5	1	2
2	4	5	3	1	6	7	9	8
7	8	3	9	5	2	1	6	4
9	1	6	4	8	7	2	3	5
4	5	2	6	3	1	8	7	9
8	9	7	2	6	4	3	5	1
8	9	7	2	6	4	3	5	1
5	2	4	1	7	3	9	8	6
3	6	1	8	9	5	4	2	7

Dificultat: mitjana

1	8	2	3	5	7	6	9	4
5	4	3	1	9	6	2	7	8
9	7	6	4	2	8	3	5	1
4	1	6	9	4	1	6	9	8
6	1	7	2	3	4	9	8	5
4	9	8	5	6	1	7	2	3
7	2	1	6	4	5	8	3	9
8	6	9	7	1	3	5	4	2
8	6	9	7	1	3	5	4	2
3	5	4	9	8	2	1	6	7

Dificultat: molt difícil

1	M	A	R	E	D	E	D	E	U	E	T	A
2	O	M	E	T	E	E	Z	N	O	R	B	
3	G	A	R	A	L	I	C	O	R			
4	U	N	A	N	I	M	E	R	I	S	T	E
5	T	R	R	V	E	R	I	S	T	E	S	
6	A	T	Z	A	R	O	S	E	R	A		
7	A	M	I	V	A	I	S	O	P	A	R	E
8	D	E	T	I	R	E	A	S	I			
9	O	R	R	E	A	C	T	I	U	B		
10	B	A	T	E	C	R	E	N	G	L	E	
11	A	V	A	S	O	M	E	R	G	L	R	
12	D	E	P	A	R	T	I	E	Q	U	I	
13	A	N	S	A	I	X	A	I	P	L	U	C